

Sygn. akt I Ns 1836/16

POSTANOWIENIE

Dnia 14 czerwca 2017 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi–Widzewa w Łodzi, Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Tomasz Kalsztein

Protokolant: Kamil Kowalik

po rozpoznaniu w dniu 5 czerwca 2017 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z wniosku T. G.

z udziałem (...) Banku Spółdzielczego w M., Banku (...) Spółki Akcyjnej w G.

o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po A. S. (1)

postanawia:

1. oddalić wniosek;
2. przyznać i nakazać wypłacić adwokat A. S. (2) z funduszy Skarbu Państwa Sądowi Rejonowemu dla Łodzi-Widzewa w Łodzi kwotę 73,80 zł (siedemdziesiąt trzy złote osiemdziesiąt groszy) tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną wnioskodawcy z urzędu;
3. ustalić, iż każdy z uczestników postępowania ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Sygn. akt I Ns 1836/16

UZASADNIENIE

We wniosku z dnia 14 listopada 2016 roku wnioskodawca T. G. wniósł o uchylenie się od skutków prawnych niezłożenia oświadczenia woli o odrzuceniu spadku po zmarłej w dniu 23 kwietnia 2009 roku matce A. S. (1).

/wniosek k. 3-6/

W odpowiedzi na wniosek z dnia 23 stycznia 2017 roku uczestnik (...) Bank Spółdzielczy w M. wniósł o odrzucenie wniosku bądź oddalenie wniosku i obciążenie wnioskodawcy kosztami postępowania.

/odpowiedź na wniosek k. 15-19/.

Postanowieniem z dnia 15 lutego 2017 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi ustanowił dla wnioskodawcy pełnomocnika z urzędu.

/postanowienie k. 34/.

Postanowieniem z dnia 15 lutego 2017 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi wezwał do udziału w sprawie w charakterze uczestnika Bank (...) S.A.

/postanowieniem k. 35/.

Sąd Rejonowy ustalił, co następuje:

A. S. (1) zmarła w dniu 23 kwietnia 2009 roku w Ł.. Ostatnio przed śmiercią zamieszkiwała ona w Ł.. Ze spadkobierco w ustawowych zmarła pozostawiła dwóch synów T. G. i M. S.

/okoliczności bezsporne/.

T. G. nie utrzymywał bliskich kontaktów z rodziną od 2007 roku. Od tego czasu aż do śmierci swojej matki kontaktował się z nią dwa trzy razy. Wnioskodawca nie znał sytuacji materialnej zmarłej matki. Po upływie okresu 6-12 miesięcy po śmierci A. S. (1), T. G. dowiedział się o długach spadkowych swojej matki w tym również o zadłużeniu w (...) Banku Spółdzielczym. Nawiązał on wtedy kontakt ze swoim bratem, który dodatkowo poinformował go, iż jeszcze inny bank jest wierzycielem ich matki. Po śmierci A. S. (1) T. G. ustawowym terminie nie złożył oświadczenia spadkowego. Wnioskodawca nie wiedział, iż powinien złożyć oświadczenie spadkowe w terminie 6 miesięcy od daty dowiedzenia się o swoim tytule powołania.

/dowód z przesłuchania wnioskodawcy k. 34 w zw. z k.50/.

Na rozprawie w dniu 15 lutego 2017 roku T. G. złożył oświadczenie o odrzuceniu spadku po A. S. (1).

/protokół k. 35/

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

W niniejszym postępowaniu wnioskodawca domagał się zatwierdzenia uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po swojej matce A. S. (1).

Polski porządek prawny wprowadza możliwość zadecydowania przez spadkobiercę w przedmiocie przypadającego mu spadku. Spadkobierca może postąpić trojako: przyjąć spadek bez ograniczenia odpowiedzialności za długi (przyjęcie proste), przyjąć spadek z ograniczeniem tej odpowiedzialności (przyjęcie z dobrodziejstwem inwentarza), bądź też spadek odrzucić (art. 1012 k.c.). W treści art. 1015 § 1 k.c. ustawodawca wprowadził sześciomiesięczny termin do złożenia oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku. Bieg tego terminu rozpoczyna się od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania. Do spadków otwartych do dnia 17 października 2015 r., tj. do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 20.03.2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 539) nowelizującej § 2 komentowanego przepisu, brak oświadczenia spadkobiercy w powyższym terminie jest jednoznaczny z prostym przyjęciem spadku. Brak oświadczenia spadkobiercy w terminie był jednoznaczny z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza jedynie wówczas, gdy spadkobiercą jest osoba nie mająca pełnej zdolności do czynności prawnych albo osoba, co do której istnieje podstawa do jej całkowitego ubezwłasnowolnienia, albo osoba prawna.

Po upływie powyższego sześciomiesięcznego terminu do złożenia oświadczenia woli w przedmiocie przyjęcia bądź odrzucenia spadku, na podstawie art. 1019 § 2 k.c. spadkobierca, który pod wpływem błędu lub groźby nie złożył żadnego oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku w terminie, może uchylić się od skutków prawnych niezachowania terminu.

Oceniając skuteczność uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia woli Sąd stosuje ogólne przepisy o wadach oświadczeń woli. W wypadku, gdy wadą na którą powołuje się uchylający jest błąd, musi on wykazać, iż błąd ten dotyczył treści czynności prawnej, a także, że był istotny (art. 84 § 1 i 2 k.c.). Uchylenie się od skutków prawnych powinno nastąpić przed sądem, zaś spadkobierca powinien jednocześnie oświadczyć, czy i jak spadek przyjmuje, czy też go odrzuca (art. 1019 § 1 k.c.). Uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku wymaga zatwierdzenia przez sąd (§ 3 komentowanego przepisu).

Błąd dotyczący treści oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku może dotyczyć w szczególności osoby spadkodawcy, tytułu powołania do dziedziczenia lub stanu majątku spadkowego. Znaczenia prawnego pozbawiony jest natomiast błąd dotyczący pobudek czy motywów działania spadkobiercy. Możliwość uchylenia się przez spadkobiercę od skutków prawnych niezłożenia pod wpływem błędu oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku, zachodzi, gdy błąd dotyczy treści oświadczenia i cechuje się istotnością - art. 84 § 1 zd. 1 oraz art. 84 § 2 w zw. z art. 1019 § 1 (por. komentarz do art. 1019 k.c. Ciszewski J., [w:] Kodeks cywilny. Komentarz, wyd. II, LexisNexis, 2014). Istotnym jest błąd, który uzasadnia przypuszczenie, że gdyby składający oświadczenie woli nie działał pod wpływem błędu i oceniał sprawę rozsądnie, nie złożyłby oświadczenia danej treści (art. 84 § 2 k.c.). Powszechnie uznaje się jednak, iż niemożliwym jest powoływanie się na błąd co do prawa (tak Skowrońska-Bocian, Komentarz 2011, s. 247 i 248, teza 5; J. Kremis, [w:] Gniewek, Machnikowski, Komentarz KC 2014, s. 1831, Nb 9; E. Niezbecka, [w:] Kidyba, Komentarz KC 2012, IV, s. 281, teza 6). Jedynie w charakterze wyjątku część doktryny uznaje dopuszczenie możliwości powołania się na błąd co do prawa, z zastrzeżeniem, że chodzić tu może wyłącznie o błąd usprawiedliwiony okolicznościami i dodatkowo nie stanowiący następstwa niedołożenia należytej staranności przez spadkobiercę. Za taką wąską interpretacją przemawia względ na to, iż skutki przyjęcia spadku nie zamykają się wyłącznie w sferze prawnej spadkobiercy, lecz oddziałują silnie na stosunki prawne wielu innych osób (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia: 30 czerwca 2005 r., IV CK 799/04; 18 marca 2010 r., V CSK 337/09; 1 grudnia 2011 r., I CSK 85/11; 5 lipca 2012 r., IV CSK 612/11).

Spadkobierca może uchylić się od skutków prawnych nie złożenia oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku w terminie określonym w art. 88 § 2 k.c., tj. w ciągu roku od wykrycia błędu lub ustania stanu obawy przy groźbie. Oświadczenie o uchyleniu może być złożone w każdym czasie, byleby zachowany został roczny termin do jego złożenia. Termin powyższy ma charakter zawity. Nie podlega ani przerwie, ani zawieszeniu.

W niniejszej sprawie wyjść należy od rozważenia kwestii zachowania przez wnioskodawcę rocznego terminu do złożenia oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych terminu do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku po matce.

Zgodnie z powołanymi powyżej przepisami wnioskodawca miał możliwość uchylenia się od skutków prawnych braku oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku w terminie roku od wykrycia błędu, a zatem w terminie roku od momentu dowiedzenia się o rzeczywistym stanie majątku spadkowego po A. S. (1).

W ocenie Sądu wnioskodawca nie udowodnił zachowania powyższego rocznego terminu zaś przeprowadzony dowód z przesłuchania wnioskodawcy - jednoznacznie wskazuje, że termin ten został przekroczony.

Jak wynika z ustaleń poczynionych przez Sąd A. S. (1) zmarła w dniu 23 kwietnia 2009 roku. Wnioskodawca zgodnie przyznał, iż o długach spadkowych zmarłej dowiedział się około roku czasu po jej śmierci. Przyjmując, zatem tę właśnie chwilę, błąd co do przedmiotu spadku po A. S. (1) został przez wnioskodawcę wykryty. Sąd uznał zatem, że roczny termin na złożenie oświadczenia o odrzuceniu spadku należy liczyć dla wnioskodawcy od kwietnia 2010 roku. Ten roczny termin nie może być liczony od dnia doręczenia wnioskodawcy jako uczestnikowi postępowania, odpisu wniosku o stwierdzenie nabycia spadku po A. S. (1). Jego wiedza bowiem co do stanu majątkowego zmarłej w szczególności co do zadłużenia istniała dużo wcześniej.

Tymczasem jak ustalił Sąd wnioskodawca złożył wniosek o uchylenie się od skutków prawnych nie złożenia w terminie oświadczenia o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza dopiero w dniu 14 listopada 2016 roku, a zatem po terminie. W ocenie Sądu fakt przyjęcia przez wierzyciela informacji o zgonie A. S. (1) i nie podejmowanie żadnych czynności w zakresie dochodzenia zapłaty długu, nie może usprawiedliwiać bezczynności wnioskodawcy a przede wszystkim przedłużać termin roczny termin. Wnioskodawca pozostawał w błędzie co do stanu majątkowego zmarłej, ale w momencie uzyskania wiedzy co do zadłużenia, jego błąd w tym zakresie zaniknął. Miał on możliwość podjęcia stosownych działań przewidzianych przepisami kodeksu cywilnego czy też kodeksu postępowania cywilnego. Jednakże nie uczynił tego.

Z tych względów Sąd oddalił wniosek.

Wobec tego, iż wnioskodawca był reprezentowany przez pełnomocnika z urzędu Sąd przyznał adwokat A. S. (2) z funduszy Skarbu Państwa Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi kwotę 73,80 zł tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną wnioskodawcy z urzędu. Powyższa kwota wynika z §12 pkt2 w zw. z §4 ust 3 i §5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu z dnia 3 października 2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 1714).

. O kosztach postępowania Sąd orzekł w oparciu o art. 520 §1 k.p.c.